

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 7 ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพและรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา มีมาตรฐานตามข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 5)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และเห็นค่าของตนเอง 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (จีระ งามศิลป์. 2552 : 24 – 26)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ตระหนักในการจัดการศึกษาว่าเป็นภารกิจสำคัญภารกิจหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการจัดการศึกษา ทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย และการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่กำหนดให้จัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาจัดการศึกษาแต่ละแห่งในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นเอกภาพและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีทิศทางไปสู่เป้าหมายเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาขึ้น โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและระดับขั้นพื้นฐานไว้ 24 มาตรฐาน

โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เป็นโรงเรียนที่เปิดสอน 2 ระดับการศึกษา คือ ระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2551 มีจำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษา 74 คน ระดับประถมศึกษา 76 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน มีข้าราชการครูทั้งสิ้น 13 คน จากการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 24 มาตรฐาน ผลการประเมิน พบว่า ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวมได้มาตรฐานคุณภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ระดับปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ย 3.88 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 2.75 และระดับขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 24 มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ย 3.68 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 2.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก 18 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23 และ 24 และมาตรฐานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี 6 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 2, 3, 11, 14, 18 และ 19 โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจุดที่ควรพัฒนาคือ ควรสอดแทรกคุณธรรมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในทุกกิจกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการสังเกตสภาพคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมของนักเรียนจากครูประจำชั้น จำนวน 9 คน พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขาดคุณภาพในมาตรฐานที่ 14 คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่ บางส่วนไม่มีวินัยในตนเอง ประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ขาดความรับผิดชอบในการส่งงานที่

ได้รับมอบหมาย แต่งกายไม่สะอาดและไม่เรียบร้อย ใช้จ่ายเงิน ไม่ประหยัด มีการทะเลาะวิวาท รังแกกัน ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร ชอบหลบเลี่ยงงานที่ ครอบงำหมาย ผลการทำงานของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจของผู้ปกครองและครู การทำงาน ขาดความรับผิดชอบ เอาเปรียบคนอื่น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาเพื่อแก้ไขพฤติกรรมความผิดคุณธรรม จริยธรรมนี้ ไม่ควรมีการตำหนิหรือโทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควร แสวงหาแนวทางหรือวิธีการที่มีความสนใจร่วมกันและควรตัดสินใจร่วมกันพัฒนา ตลอดจน ทำการศึกษาและติดตามการเปลี่ยนแปลงหรือความก้าวหน้าร่วมกัน ร่วมปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมความมีคุณธรรมจริยธรรม จนคิดเป็นนิสัยทั้งในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและที่บ้าน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้บริหารให้ทำหน้าที่รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป ซึ่งมีภารกิจหลักเกี่ยวกับการส่งเสริม งานบริหารทั่วไป งานปกครอง งานกิจการนักเรียน ตลอดจนทั้งงานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียนสร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอน ครู ประจำชั้นในการพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในด้านที่เป็นปัญหา และส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมในด้านที่ไม่เป็นปัญหา โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน มาตรฐานที่ 14 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 6 ตัว คือ 1) มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามข้อตกลง เบื้องต้น 2) มีความซื่อสัตย์และสุจริต 3) มีความกตัญญูกตเวที 4) มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น 5) รู้จักประหยัดใช้สิ่งของของตนเอง และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า และ 6) มีมารยาทปฏิบัติตามวัฒนธรรม

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหา และพฤติกรรมการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นอย่างไร

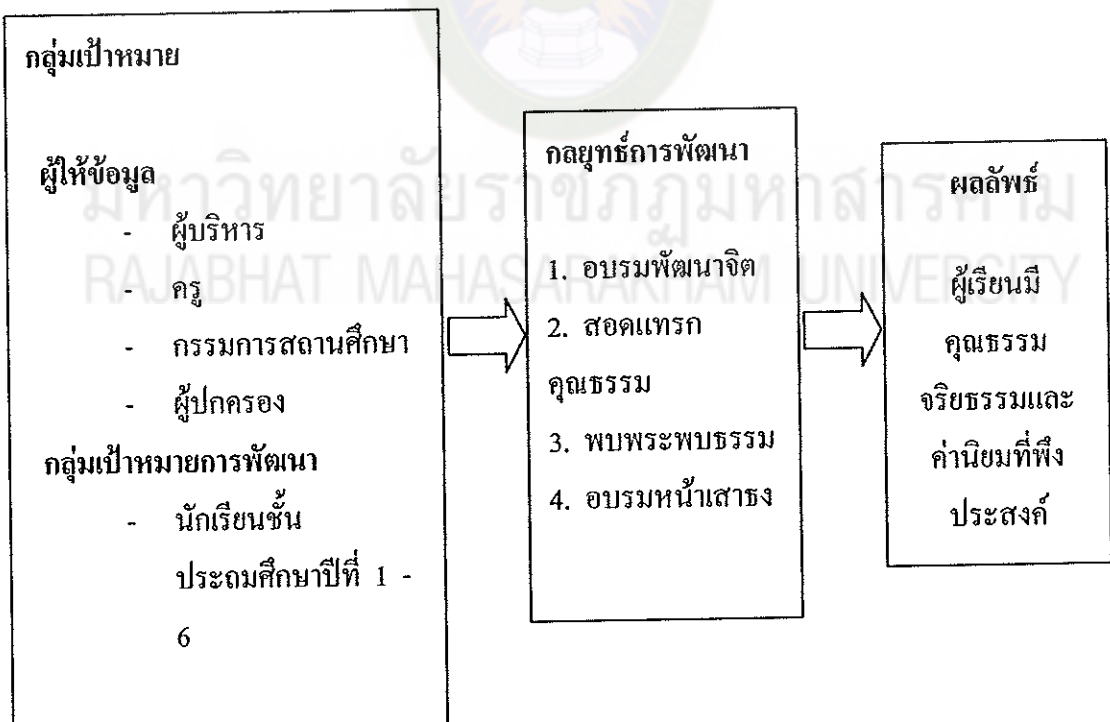
2. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 1-2 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และระดับพฤติกรรมการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2
2. เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม ช่วงชั้นที่ 1-2 ให้ได้มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยกำหนดกรอบการพัฒนาจากการประชุมคณะครู โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี และผลจากการสำรวจพฤติกรรมนักเรียน โดยครูประจำชั้น ซึ่งได้ตัวบ่งชี้ในการพัฒนาสรุปเป็นกรอบการพัฒนา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนา

การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสำรวจพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 14 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ว่าอยู่ในระดับใด ระยะที่ 2 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เพื่อแก้ปัญหาข้อบกพร่อง โดยการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยศึกษา ในภาพรวมของโรงเรียนเพื่อนำภาพรวมของนักเรียนภายในโรงเรียนมาเป็นข้อมูล และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียน เทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย (Research participants) มีจำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย นางทองจ้วน แก้วเข้า

1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 11 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) จำนวน 76 คน ประกอบด้วย

2.1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 36 คน

2.2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 40 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 68 คน ประกอบด้วย

3.1 ผู้ร่วมวิจัย (ครูผู้สอน ช่วงชั้นที่ 1-2) จำนวน 11 คน มีหน้าที่ดูแล

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งร่วมเป็นวิทยากรในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และบูรณาการในแผนการเรียนรู้อุ้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 ครูพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ตามโครงการครูพระสอนศีลธรรม

ในสถานศึกษา จำนวน 2 รูป

3.3 พระธรรมวิทยากร ตามโครงการวันธรรมสวนะพบพระพบธรรม

จำนวน 5 รูป

3.4 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี ในด้านมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความกตัญญูกตเวที โดยการจัด การเรียนการสอนคุณธรรมเพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา

1.1 การอบรมพัฒนาจิตนักเรียน หมายถึง รูปแบบวิธีการนำนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เข้ารับการอบรมและปฏิบัติธรรมที่วัดศรีสวัสดิ์

1.2 การสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นหลักคุณธรรม จริยธรรม ทั้ง 6 ด้าน เข้าไปในกิจกรรมการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 การจัดกิจกรรมพบพระพบธรรม หมายถึง การนิมนต์พระสงฆ์มาสอน ในโรงเรียน และรับบิณฑบาต จากครูนักเรียน และนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัดและรับฟัง การบรรยายธรรมจากพระสงฆ์

1.4 การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรม การอบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนหน้าเสาธงตอนเช้า และจัดกิจกรรมอบรมนักเรียน ในวันสุกัลป์คาห์

2. การพัฒนา หมายถึง การกำหนดแนวปฏิบัติของหน่วยงาน โดยให้บุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและเผยแพร่ให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้ ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถึงเห็นคุณค่าและถือปฏิบัติตามขอบข่าย ทำให้เกิดผลดีขึ้นหรือ สมบูรณ์ขึ้น

3. คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติภายในใจใดๆ ก็ตามที่ไม่เป็นโทษ หรือสภาพคุณความ ดีที่มีอยู่ในจิตใจ ทำให้บุคคลกระทำความดีจนเป็นนิสัย

4. จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ที่มี กฎ ระเบียบ แบบแผน วิธีการที่แสดงออกทางกาย วาจา ใจ อันดีงามที่ควรปฏิบัติ ซึ่งเป็นความดีที่สังคม ให้การยอมรับ

5. มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง สภาพอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ขึ้นอยู่กับ ตัวบ่งชี้หรือตัวแปรเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐาน ประกอบด้วย ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีความสามารถ

ในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และผู้เรียนมีสุนทรียภาพ ลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

6. ค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง ความเชื่อของคน หรือของสังคมที่เห็นว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า น่านิยม แล้วนำมาปฏิบัติ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

- 6.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามข้อตกลงเบื้องต้น
- 6.2 มีความซื่อสัตย์และสุจริต
- 6.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 6.4 มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ มีความรู้สึที่ดีต่อตนเอง

และผู้อื่น

- 6.5 รู้จักประหยัดใช้สิ่งของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
- 6.6 มีมารยาทปฏิบัติตามวัฒนธรรม

7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน เทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม

8. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการและทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนประจำชั้น ประจำกลุ่มวิชาในโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม ปีการศึกษา 2552

9. นักเรียน หมายถึง นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 – 2 ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY